

zaplениli. Ročni mlin (zrnje), za katerega bo vlada vedela, bo večkrat pregledan.

Pa tudi mlinci, ki delajo za plačilo, bodo po novi naredbi podvrženi novi kontroli. Vladi se zdi, da je teh mlinov preveč, čes, da jih ni mogoče nadzirati. Kaj se za poostreno kontrolo ukrene, to imajo odrediti cesarska namestništva. Predvsem lahko ustavi-jo mline, ki jim niso pogodni. Vlada je izračunala, da bi vsi sedanji mlinci lahko izmleli dvakrat toliko žita, nego ga potrebujejo kmetje, zato da se velik del mlinov lahko ustavi. Pri tem je seveda nekaj upoštevati, da niso mlini preveč oddaljeni. Ustavljeni bodo predvsem mali mlinci, ki n. pr. na teden ne izmlejejo več nego pol vagona, potem taki, ki se nahajajo na težko dostopnih krajih. Takoj se mora zapreti mline, kjer se zasledi najmanjša nerednost.

Kmete bodo razdelili (rajonirali) na gotove mline. Tam bo imel mlinar knjigo naročnikov, kjer bodo vsi upisani, ki so mu odkazani. Tam bo upisano, koliko žita ima dotični kmet in katere vrste, kedaj ga je prinesel izmleti in koliko se je izmlelo moko in otrobov.

Vlada gre pa še delj. Odrediti hoče, da se bo gotovih dneš moralo prinesiti žito k občini in se bo potem skupno mlelo in potem bo zopet občina moko razdelila kmetom na gotov dan. Le kjer to nikakor ne gre, bodo smeli kmetje, a le na gotov dan, prinesiti žito naravnost v mlin in priti na gotov dan po moko. Vedno bo zraven vladni zastopnik.

Povsod treba uvesti pismena potrdila o mletju in natančno kontrolirati, je-li bo prav popisano, zlasti glede tega, koliko oseb se prehranjuje. Na mlevskih izkaznicah treba navesti težo žita, ki se ga sme zmleti, ne le v številkah, ampak tudi v besedah. Vlada sme določiti, do katerega dne v mesecu se sme zaprositi za mlevsko izkaznico. Vsak mesec se izkaznice skupno izroče občinam z ukazom, da se ima mletje izvršiti do gotovega dne, sicer izgubi izkaznica veljavo.

Marsikoji mlinar ne zna pisati in brati. Mlin, ki se v stanu čez 30 stotov na dan zmleti, bodo morali imeti poslovodje, ki znajo voditi račune s kmeti. Manjši mlinci morajo vpise izvršiti vsaj enkrat na dan potem kake primerne v to zaprosene osebe.

Drugača žita nego ono, ki je pokrito z mlevskimi izkaznicami, se ne sme najti v mlinu. Lastno žito mora hraniti mlinar posebej.

Vlada bo v kontrolo pomnožila število revizorjev.

V svrhu kontrole si vlada z novo naredbo izgovarja pravico zahtevati od kmeta, da naznani občini, kedaj bo mlatil.

Tudi kazni so poostrene. Vladi dosedanje niso dovolj izdatne. Odslej naj ima pravico, da kaznuje take kmete, ki radi prepovedane uporabe ne morejo flati zahtevane množine, s tem, da morajo dati druge enakovredne pridelke, ki so za človeško ali živalsko prehrano uporabljivi.

Doslej so bile vojaške pošiljave proste transportnih izkazil. Od zdaj veljajo tozadevni predpisi i zanje.

Odslej bo možno radi vsakega prestopka kaznovati kmeta s tem, da se mu odvzame pravica, da se preskrbuje iz lastnega pridelka.

Kakor je videti, grozi kmetom hudo oteženje položaja ob prihodnji žetvi. Naredba bo vsled neodločnosti nemških kmetijskih zastopnikov gotovo izdana.

Formin

Pretekla sobota, dne 8. junija, se je vršila pred mariborske porote kazenska obravnava o znanem dogodku v Forminu pri Ptujju dne 3. januarja 1918. Na zatočni klopi so sedeli: Alojzija Muršič, posestnica;

so gledali mrko v črno, prazno luknjo, kjer je stal skozi stoletja kamen časti in ponosa, ženske so ihtele na glas kot osramočeno ponižane vaščanke, otroci so se čmerili in cvilili radi kislih in solznih obrazov svojih starišev.

Juzl se je podil po trgu, da skljuje takoj na županov ukaz občinsko sejo. Zbrali so se možje še v črnejšnje tržke srenje krog hrastove mize. Vsi so zlevojno molčali, dobro vedo, da jih je osramotila priekla noč pred očmi javnosti za dolgo časa. Proklinjali jih bo vse še pozni potomci vsled zanikerne nečujčnosti nad časti najdražjimi svetinjami. Župan je vstal, pognal jezno v kot klopu in hotel spregovoriti. Jezna mu je zavrla jezik, samo s pestjo je ušaril po mizi in se vsedel. Dvanajsetorici je priskočil na pomoč ob durih sloneči Juzl, ki je zini prav moško:

„Možje, zakaj so pa na svetu žandarji in sodnija?“

Kakor bi jim bil pokazal samega prangerja, tako so se ulovili podsrečki veljaki za ta rešilni pas iz potopa sramote. Gospod župan je odločil na kratko in samooblastno:

„Da, na sodnijo po žandarja in po prangerjske pravice!“

Seja je bila takoj spijuceca, ker je očitnil g. župan z dvema odbornikoma v črni. Klicat na pomoč in osvete cesarsko kazeno roko postavil.

Gospodje pri okrajni sodniji so se posvetovali z ganredno novimi sluhaču ropi, da natakali župana dva žandarja, da mu pripisoreta s čisto orožje. To

dekla Marija Zuran; vdovec in posestnik Andr. Zamuda; posestnikova hči Apolonija Horvat in posestnikova hči Antonija Mikec, vsi iz Formina pri Ptujju. Kazenski razpravi je predsedoval višjesodni svetnik dr. Kokol, Porota je bila sestavljena večinoma iz samih nekmetov in tudi za načelnika, si je izvolila nekmeta in sicer mariborskega veletrgovca Pirhana. V nabitbo polni dvorani poslušajočega občinstva se je pričela razprava ob 9. uri predpoldne in je z malimi presledki trajala še v nedeljo zjutraj do 3. ure. Obtoženca Zamuda je zagovarjal odvetnik dr. Rosina, obtoženki Alojzija Muršič in Antonija Mikec odvetnik dr. Pipuš, obtoženki Marijo Zuran in Apolonijo Horvat pa odvetnik dr. Haas. Državno pravnišvo je zastopal l. državni pravnik dr. Duhač.

Obtožba očeta Alojzija Muršič, Mariji Zuran, Andreju Zamuda, Apoloniji Horvat in Antoniji Mikec hudodelstvo upora in uboja. Dogodek v Forminu rečonega dne je bil sledeči:

Prehranjevalni urad ptujškega okrajnega glavarstva je koncem lanskega leta odredil rekvizicijo žita med drugim tudi v občini Formin. Ze ta rekvizicijska komisija, kateri je načeloval Jožef Wiederwohl, davčni uradnik iz Ptujja in kateri je bil vsled njegovega trdega, neprijaznega, brezobzirnega, da, krutelega postopanja strah in trepet kmetškega prebivalstva ptujškega okraja, je storila več kakor svojo dolžnost, kajti pobrala je Forminčanom skorodane vse zaloge zrnja in ga je pustila ljudem tako majhne količine, da bi se ne bi mogli preživeti in vrhutega obsejati svoja polja.

Toda ptujsko okrajno glavarstvo je bilo mnenja, da so bi Forminčani poskrili večje množine žita in je dne 3. januarja l. l. odredilo novo rekvizicijo, kateri je istotako načeloval Wiederwohl in katere je tokrat posebno strogo rekvirirala in trdo nastopala. Komisija je razen Wiederwohla še sestajala iz cenilca Čuša, županovega namestnika Janžekoviča in iz treh vojakov.

Ko je prišla rekvizicijska komisija, na čelu ji Wiederwohl, skozi gozdič v bližino hiše posestnice Alojzije Muršič, je zapazila, da je bilo na razpotju več oseb, zlasti ženskih, ki so ustavile Wiederwohla oziroma rekvizicijsko komisijo in ki so bile oborožene z raznim orodjem kot sekirami, vilami, s lopato, z ročico in s kati. Ker se je ves dogodek odigral hipno, ni nihče mogel izpovedati, ali je prišlo pri tem do kakega prepira ali ne. Kot prvi se je zagnal v Wiederwohla nek Ludovik Muršič, ki je bil preoblečen v žensko obleko in ki se je ravno takrat nahajal v Forminu na dopustu, oziroma ki se je nahajal doma kot dežerter, ga udaril z ročico po glavi, tako, da se je zgrudil na tla. Ker je pa dobil Wiederwohl tri udarce po glavi, ki so bili vsi smrtonosni, se tokom razprave ni moglo dognati, je-li so bili vsi ti trije udarci izvršeni od Ludvika Muršič, ali je pa bil Wiederwohl še tudi od kakega obtoženca udarjen po glavi. Ludovik Muršič, ki je slaboumen in se nahaja v neki graški vojaški bolnici, ni bil tokrat med obtoženci, marveč se bo svojčas zagovarjal pred vojaškim sodiščem.

Ko je Wiederwohl ležal že na tleh, so prihтели bližje še ostali obtoženci, da bi pomagali Ludoviku Muršič saj na ta način, da zabranijo članom komisije prihiti Wiederwohlu na pomoč. Tako je dekla Marija Zuran dvignila vile proti nemu vojaku, pa Alojzija Muršič ji je rekla, da naj pusti vojaka pri miru, saj je vojak nedolžen. Pripomniti je, da je korakal Wiederwohl na čelu komisije in je bil od ostalih članov komisije nekoliko oddaljen. Dogodek se je, kakor rečeno, odigral hipno. Še predno so mogli ali hoteli ostali člani komisije priti Wiederwohlu na pomoč in tudi ni, kakor že rečeno, dognano, je-li dobil Wiederwohl razen od v žensko obleko preoblečenega Ludvika Muršiča še tudi od katerega navedenih obtožencev kak udarec po glavi ali ne. Ko so zapustili

vrnitve ugrabljenih — tržkih pravie.

Sentpeterski g. kaplan se je podil nemirno naglih korakov krog župnega svetišča onega popoldne, dne 11. aprila, lukaje od časa do časa v brevir, s katerim je drvel navadno celi dan po vasi, dokončevši ga šele proti večeru. Preko ograje cerkvenega zida sta mu posvetila v oči dolga svečlikasta bajoneta v St. Petru tujih orožnikov.

Gospod kaplan, ki je bil sam z župnikom vred gledalec prangerjske žalogre, se je hitro spomnil pri pogledu na bajonete: Po samega prangerja grede! V svoji nervoznosti je švigal semintja po cerkvenem trgu, neodločen: bi li naj najprej smuknil do župnika po navete ali bi naj posvaril v sveži, tržki časti plavajočega župana.

Med tem kaplansko negotovim ugibanjem so že vstopili žandarji in podsrečki župan pri Sentpeterskem županu. Saperment! Ta vam je gledal, ko sta postavila orožnika puške prav na trdo ob tla, vstopivša se pred njega kot pred največjega hudodelca. Podsrečan je srknil iz tega nastopa nekaj korajže, je prijel svojega slavnostnega tovarša za talovnik na prsni, ga potrosil in vprašal samozavestno:

„Kje imaš našega prangerja?“

Na sentpeterska srenjska glava ni uganjala in pada nikoli ovi in koza. Niso ga vgnali v kajli rog na žandarji, ne podsrečki župan. Zviti sin sv. Petra se je uprl v oči začevi hsto nevednega, svetral se pod svoje časti, da bi se sploh briga! za melanholično, nastalsko burja. Še, župan in podar, sta se upela potisla in sili orožje.

obtoženci mesto, kjer se je pripetil dogodek, so odnesli vojaki Wiederwohla v županovo hišo, toda Wiederwohl je med potom že umrl.

Po soglasni izpovedi vseh obtožencev, kakor tudi večine zaslišanih prič, je bil Wiederwohl pretirano strog in brezobziren. Neka priča je izpovedala, da je Wiederwohl še celo pleve, v katerih je bilo je nekoliko zrnja, označeval kot zadnje žito, le da je mogel odvzeti večjo množino zrnja. Ako je našel kje liter posebno lepega semenskega žita, čistega prosa itd., je brezobzirno tudi tako majhno množino smatral za skrito in jo odvezl. Na še tako lepe prošnje, da se bi naj oziral na upravičene razloge, se pač ni oziral. V spričevanju, ki ga je ptujsko okrajno glavarstvo dalo o Wiederwohlu, se med drugim tudi pravi, da je imel Wiederwohl pri rekvizicijah vselej izborne vspehe in da so se o njem slišale tudi pritožbe, ki pa baje niso bile utemeljene. O Wiederwohlu je šla po Forminu tudi govornica, da je na prošnjo neke žene, naj ji ne vzame toliko zrnja, ker bi imela premalo živeža za otroke, kratkomalo odvrnil, da naj svoje otroke podavi. Neki drugi ženski, ki mu je rekla, da bi imela premalo živeža, če ji bodo toliko vzeli, je baje rekel, da naj otroke je; zopet drugi ženi je baje rekel, da naj namesto krompirja sadi „šoder“ (gramoz), toda nobena teh govoric ni bila pri razpravi z zanesljivostjo potrjena, pač pa je bilo neizpodbito dognano, da je bil Wiederwohl pri rekviriranju skrajno brezobziren in naravnost krut, kar je izzvalo razburjenje in jezo med ljudstvom ter nepoisljiv strah pred Wiederwohloom.

Nekoliko ur pred dogodkom so obtoženci pozivali drug drugega, naj Wiederwohla spodijo, preženejo, ali kakor so si rekli med seboj, iztirajo iz Formina, da bi še nadalje Forminčanov ne spravljali v nesrečo. Ta poziv drug drugega je imel za posledico, da so se obtoženci v trenutku, ko se je rekvizicijska komisija bližala hiši posestnice Alojzije Muršič, oborožili z raznim orodjem in sli Wiederwohlu oziroma rekvizicijski komisiji nasproti.

Vsi zagovorniki obtožencev so soglasno povdarjali, da je bilo rekviriranje v ptujškem okrajnem glavarstvu posebno brezobzirno in kruto ter da večni rekviriranje ravno v ptujškem okraju ni bilo nikdar ne konca ne kraja. Je torej umljivo, da je bilo ljudstvo razburjeno, zbegano in ogorčeno zlasti nad Wiederwohloom, o katerem je šel v celem ptujškem okraju glas, da se od hiše, kjer je rekviriral, nikdar ni mogel ločiti, da je prestaknil vsak lonec, obrnil vse narobe, premetal vse postelje, seno in slamo, in sploh neuljudno postopal z ljudmi. Vsi zagovorniki so soglasno izjavili, da bi kljub takemu razburjenju ne bilo prišlo do nesrečnega dogodka, ako bi se v žensko obleko preoblečeni slaboumni Ludovik Muršič ne bil kot prvi zagnal v Wiederwohla. Zagovornik dr. Rosina je z ostrimi besedami kritiziral način rekviriranja v ptujškem okraju; istotako zagovorniki dr. Pipuš in dr. Haas; poslednji je celo kot nemški advokat tudi ožigosal postopanje sodnih oblasti, ki so pisale izpovedbe in pričevanja obtožencev in tudi prič v nemškem jeziku, torej v jeziku, ki jim ni bil razumljiv, vsled česar je prišlo do raznih nesoglasij med zapiski in ustnemi izpovedi.

Porotniki so glavna vprašanja, je-li so obtoženci krivi hudodelstva upora in uboja, zanikali z večine glasov, pač pa so pritrdili z večino glasov vprašanju, je-li so obtoženci krivi prestopka vzdiga proti oblastvenim organom s sovražnim namenom ter tudi pritrdili vprašanju, je-li so zakrivali hudodelstvo težke telesne poškodbe. Po enournem posvetovanju je predsednik porote, višjesodni svetnik dr. Kokol predal bital sledečo obsodbo: Alojzija Muršič je bila kot neposredna in dozdevna povzročiteljica, ker je posvajala obtoženca, da naj preženejo Wiederwohla, obsojena na 2% leti težke ječe, ostali obtoženci Marija Zuran, Andrej Zamuda, Apolonija Horvat in Antonija Mikec pa na 4 mesece ječe. Vsem obsojencem

Prvo sled za ugrabljenim prangerjem so zasledili v Gabronovi krčmi. Nekdo jim je ponosno zaupal znana snih fantov, ki so se bili udeležili napada in ropi. Tah so se lotili sedaj kar po vrsti. Nekaj teh nočnih junakov je odbrusilo vendar le srečno preko Sotle na Hrvaško, kamor ni segala in še ne sega — pravica žandarskega bajoneta.

Med vjetniki je bil tudi poglavar in načelnik Sultan. Na čast in poštenje vseh zasadenih udeležencev ostani pribito povedano, da niti eden ni črhnil z besedico o načrtih in poveljih sentpeterskega generalnega štaba. Ze v tej podsrečki bitki je obveljalo dejstvo: Vojak prostak, daž kožo in glavo; general, hujši slavo in obdržal glavol. Odkrito zaupano, v onih uricah, ko so naganjali in lovili žandarji ob Sotli te pretepače, so potresavali hlače tudi sentpeterski inteligentni in bogatini. Kaj bo, če nas izdajo? Lahko mislečni paftar se je smejal pri tem ploju resnih pomislekov, drugi izmed razumnistva so pa obljubljali sami pri sebi kar cele vedre vina, ako bi fantje molčali in trpeli sami.

Orožniki so pritrali v St. Peter Sultana in še nekaj vjetnikov, da vrnejo podsrečkemu županu orožnega prangerja. Istačnili so ga v vinski klopi, položena na gantnerje, v vencem na prsni, pa brez glavol Podsrečki župan je najčenea skrbna opiral očie ostalega vrata ob vancija. Prvi hip, ker je bilo v klopi precej temnočasto, niti varjal ni, da je bil ta-le pripredil kromajrjalba zavisti, sovseštva ter kavarstva prangerja in kromajrjalba župana. (Dolje priloge!)

je bil petmesečni preiskovalni zapor v štet v kazni in so torej bili razen v 2% leti ječe obsojene Alojzije Muršič vsi obsojenci izpuščeni na prosto.

Slovenci, Slovenke, darujte za Tiskovni dom!

Cepljenje prašičev proti rdečici.

Važnost prašičev za prehrano ljudstva postaja vedno večja; pomanjkanje prašičevega mesa in masti čutimo vedno bolj in zato je skrb, da se število prašičev v deželi ne le ohrani, ampak tudi pomnoži, vedno večja. Poleg velikega pomanjkanja primerne krme, posebno take, ki je potrebna za pisanje prašičev, ovirajo razvijanje in korist pri prašičereji posebno nekatere kužne bolezni in med temi je v prvi vrsti rdečica, ki nam marsikatero leto naravnost ogromno škodo napravi.

Ako se je ta bolezen v kakem kraju pojavila, nastopa tam potem rada vsako leto in spravlja sestnike v obup; iz poročil, ki nam prihajajo iz raznih krajev, vidimo n. pr., da je v preteklem letu v neki vasi, kjer je bilo vsega vkup nekaj nad 200 prašičev, obolelo v kratkem času 118 prašičev na rdečico, ki so poginili ali pa se morali v sili zaklati. Ako se take škode dogajajo, je pač razumljivo, da posebniki prašičev iščejo pomoč in sredstva zoper to bolezen; po vseh dosedanjih izkušnjah je pa cepljenje edino zanesljivo sredstvo zoper to kugo in da so ljudje o tem že tudi popolnoma preverjeni, sklepajo, da tega, ker je povpraševanje zaradi cepjenja vsako leto večje. Ker je sedaj mnoge živinozdravnikov v vojaški službi, se v zadnjih letih v mnogih občinah cepjenje ni moglo izvršiti; letos pa bodo morala oblasva skrbeti, da se bo v vseh prizadetih občinah cepilo.

Zaraditega naj županstva, katera sama ne morejo živinozdravniku dobiti, sporočijo to nemudoma okrajnemu glavarstvu in povedo tudi, koliko prašičev imajo za cepjenje potrebnih. Razen visoko brejih starij se cepijo vsi prašiči; najbolj nevarna je pa ta kuga-rdečica za prašičke do 1 leta.

Na bojiščih.

Na francoskem bojišču so dne 10. junija pričeli Nemci novo ofenzivo na 35 km dolgi fronti med mestom Montdidier in reko Oise. Francoska poročila pravijo, da napadajo Nemci z veliko silo angleško-francoske postojanke ter da se jim je že posrežilo doseči nekaj uspehov. Zavzeli so namreč nekaj važnih višin južnozahodno od mesta Noyon in preoračili reko Matz, toda ni se jim posrežilo predreti angleško-francoske bojne črte. Dne 10. in 11. junija so Nemci vjeli 10.000 mož. Ofenziva se nadaljuje z vso srditostjo. Na francoskem bojišču se sedaj nahaja 700.000 ameriških vojakov.

Velika ofenziva na italijanskem bojišču, katero so napovedali zadnje dni skoro vsi listi, se ni iztruhnila. Dosedanje prakse so le bolj krajevne značaja. — Naše zračno brodogojstvo je dne 9. junija napadlo z bombami italijansko vojno pristanišče Brindisi. Napravilo je veliko škode na ladjah, v letalski postaji in v mestu.

Rodoljubi, spominjajte se slovenske šole v Mariboru!

Razne politične vesti.

Mariborski okrajni zastop — agitator za „Stajerca.“ Zadnje število „Stajerca“ je razposlal mariborski okrajni zastop na razne občine, tudi slovenskim. Kakor smo izvedeli, je bilo poslanih iz Ptuja okrajnemu zastopu 250 izvodov tega lista. mariborski magistrat je dobil celo 300, Kralikova nemška tiskarna 200. Okrajni zastop je vsilil Stajerca poleg občinam tudi vsem svojim nastavlencem, posebno cesarjem, kateri ga morajo deliti svojim znancom. Vprašamo: Odkod je vzal okrajni zastop denar za pokritje naročnine tako velikega števila „Stajercev“? Če je šlo to iz blagajne okrajnega zastopa, v katero plačujemo slovenski kmetje okrajne doklade, najodločneje protestiramo! Za nad vse potrebno popraviljanje starih cest ali napravo novih cest okrajni zastop ni ma denarja, pač pa za politično hujskarijo. Slovenski kmetje, zapomnite si to!

Nemški listi so lagali. V svojih listih so Nemci objavili imena tistih, ki so romali na Dunaj tožarit Slovence. Cela vrsta pa se jih je sedaj oglasilo, ki izjavljajo, da niso bili na Dunaju in da ne marajo imeti z nemškutarji in odpadniki nič skupnega. Da naši čitatelji vidijo, s kakimi sredstvi delajo nemčurji, nam kaže naslednja izjava, ki smo jo dobili s prošnjo, da jo objavimo: „V časnikih sem čital in tudi v Vašem cenjenem listu, da sem bil jaz kot zastopnik občine Gornja Bistrica pri cesarju, da bi ugovarjal proti Jugoslaviji. To pa ni res. Pač pa je res, da so me nagovarjali, naj bi šel na Dunaj in so tudi izjavili, da dobim okoli 500 K za stroške, pa jaz sem vse odločno odklonil, ko sem natančneje poizvedel, kaj je smisel romanja na Dunaj. Ornič in Linhart nista moja tovariša. S spoštovanjem: Alojz Kangler.“

Zadnje Linhartovo delo. Med vojaštvom se širijo letaki, tiskani v „Stajercevi“ tiskarni, na katerih se z veliko lopovostjo jugoslovanskemu gibanju podilka veleizdajniški značaj. Cenzura je dovolila, da se sme na podoben način blatiti naše zavedno in pošteno slovensko ljudstvo in njega voditelji. Ljubljanski listi poročajo, da so bili dotični letaki tudi poslani raznim vojaškim oddelkom in da se tam uradno delijo med slovenske vojake. Za Koroško so izdali poseben letak, ki se odlikuje po stajercijanski lopovščini. Namen je prozoren: Nahujskati hočejo slovensko vojaštvo proti Slovincem in njih voditeljem. Slovenski vojak pa z zaničevanjem zavračajo stajercijanske nesramnosti, ki so res pravi Linhartov testament — Slovenskim vojakom in našemu ljudstvu pa povemo, kdo širita letak: Ljudje, ki so v vojni obogateli, ki se skrivajo doma pri dobrotobloženih mizi in ki delujejo noč in dan za nadaljevanje vojske. To so vsi nemci in nemškutarji!

Nemškutarška nesramnost. Iz Ptuja nam pišejo: V zadnjega „Slov. Gospodarja“ so nam na pošti oziroma na polji iz pošte do našega doma navtikali v list neke rdeče listke, da morajo naši ljudje iti gledat neke neumnosti v Ptuj. To je nesramno! Naš list mora torej služiti za agitacijo pri nemškutarških podjetjih. Dobro bi bilo, če bi se preiskalo, kdo da je napravil to neumnost. — Nemškutarjem je vsako sredstvo dobro, da dosežejo svoj cilj.

Za ujedinjenje Jugoslovanov. Dne 9. t. m. se je vršilo v Zagrebu zborovanje Starčevičeve stranke, na katerem je bil storjen sklep po zahtevi ujedinjenja vseh v državi živečih Jugoslovanov, Hrvatov, Slovencev in Srbov, pod žezlom Habsburžanov. V tej državi Jugoslovanov bi naj uživale vse druge narodnostne manjšine zajamčeno zaščito. K temu ozemlju naj spadajo vsi kraji, kjer stanujejo Jugoslovani, in morska obala, pristanišča in otoki severne in vzhodne Adrije.

Nemške zahteve. Na nemškem volkstagu v Brnu na Moravskem dne 9. junija so avstrijski Nemci izrazili sledeče svoje želje in zahteve: Želje Čehov in Jugoslovanov po samostojni državi je kratkoma odkloniti. Galicija mora biti izločena. Nemščina mora postati državni jezik. Brezpogojno se mora zahtevati za nemštvo prosto pot do Adrije. Zabraniti se mora z vsemi močmi, da Slovinci ne bodo priklopljeni h kaki jugoslovanski državi. Za nemške manjšine na jugu države se zahteva varstvo. Konečno se zahteva, da se ustanovi na Moravskem posebna nemška provinca. Ali z drugimi besedami: Nemci zahtevajo zase vse, Slovanom pa ne dajo nič.

Poljaki proti vladi. V Krakovu je parlamentarna komisija Poljskega kluba dne 9. in 10. junija očno nastopila proti vladi in njenim protipoljskim in protislovanskim nameram. Protestirala je proti nameravani delitvi Galicije in proti poljubnemu razdeljevanju zasedenih ruskih dežel. Poljaki zahtevajo izpolnitev vseh od Poljakov vladi predloženih zahtev. Ker je vlada proti Poljakom sklenila tajno pogodbo glede delitve Galicije, ker Seidler s svojo politiko onemogočuje mir med narodi, ker je njegova vlada ubila parlamentarno življenje, je izjavila državnozbor-

ska komisija Poljskega kluba, da je na korist državi, če se odstrani vlada dr. viteza Seidlerja. Nadalje zahtevajo Poljaki takojšnje sklicanje državnega zbora. Sklepi so bili enoglasni. — Nemci in vlada so upali, da bodo Poljaki nastopili zoper ostale Slovence ter bodo vstopili v vladno večino. A pri Poljakih ne odločujejo več Nemcem prijazni duhovi, temveč ljudje, ki imajo več slovanskega čuta. Nemški in vladni upi, skovati proti Slovanom v državnem zboru možno večino, so ostali samo — sanje. Proti Slovanom se v Avstriji ne da več vladati. To stoji! Slovinci imamo v Avstriji dvetretjinsko večino, Nemci pa so v manjšini. Radi tega je nemogoče vladati proti nam. — Vlada je baje z ozirom na sklep Poljakov odložila namero sklicati v poletni dobi državni zbor. Tako pričajo nemški listi, ki s tem le izražajo svojo željo. Vladalo bi se torej nekaj časa neustavnim potom. Delgo pa se to ne bo moglo držati. Vlada, ki se je popolnoma zapisala Nemcem, bo morala iti, če ne danes, pa kmalu.

Spremembe v avstrijskem ministristvu. Notranji minister grof Toggenburg je odstopil. Na njegovo mesto je cesar imenoval dunajskega policijskega načelnika pl. Gayer. Dosedanji vodja ministristva za ljudsko prehrano dvorni svetnik Paul, je imenovan za ministra za ljudsko prehrano.

Poljaki v Nemčiji zmagujejo. Dasiravno Prusi nastopajo proti Poljakom z odurno silo in hočejo kolikor mogoče zatreti poljsko narodno moč, vendar dosežejo ravno nasprotno. Poljaki so se dobro organizirali k protiodporu in — zmagujejo. Pri nadomestni volitvi za nemški državni zbor v okraju Lublinica—Tost—Glivica je zmagal poljski narodni kandidat Kerfanty z veliko večino nad kandidatom nemškega centra. Poprejšnji poslanec tega okraja je bil Nemec. Nemške stranke so napele vse svoje sile, a so odlegle krepkemu odporu Poljakov. Slovan, če je le organiziran, gre povsod na dan.

Pruska volilna preosnova. Med raznimi pruskimi strankami je prišlo o pruski volilni preosnovi do nekakega kompromisa, vsled česar je upati, da bo zakonska predloga v prihodnjem zasedanju zbornice sprovedena.

Nemška državna zbornica si je izvolila za svojega predsednika odličnega člana katoliškega centra poslanca Konstantina Fehrenbach, ki je eden najboljših govornikov nemške državne zbornice.

Nemce izganjajo. Kitajska je sklenila, da izžene Nemce iz svojega državnega ozemlja. Spravili jih bodo v Avstralijo, kjer bodo pod strogim nadzorstvom. Tudi južnoameriške države ne marajo Nemcev in jih pridno izganjajo. Premoženje izgnanih Nemcev proglasijo za državno last.

Fedenske novice.

Novo sv. mašo bodo imeli letos sledeči oč. gg. bogoslovci lavantinske škofije: Iz 4. letnika: Janez Ev. Gašparič pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji dne 21. julija; pridiguje vlč. g. Friderik Horvat, župnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. Joža Pretnar v Gorah pri Bledu (Kranjsko) dne 29. julija; pridiguje vlč. g. Ivan Kunstelj D. J., superior, Ljubljana. Alojz Sunčič pri Sv. Križu pri Ljutomeru dne 28. julija. Iz 3. letnika: Ivan od Kr. Greif pri St. Janžu na Dravskem polju dne 4. avg.; pridiguje vlč. g. dr. Matija Slavič, profesor bogoslovja v Mariboru. Jurij Mikolič, imejitelj srebrne hrabrostne svetinje in Karlovega četnega križa, v rom. cerkvi Marije Tolažnice v Zetalah dne 7. julija; pridiguje vlč. g. Franc Salamon, dekan in nadžupnik v Rogatecu. Lojze Pavlič v Loki pri Zidanem mostu dne 7. julija; pridiguje vlč. g. dr. Franc Krulje, dekan in nadžupnik v Laškem. Vekoslav Skuhala pri Veliki Nedelji dne 28. julija; pridiguje milostljivi g. Franc Moravec, canonicus senior in stolni župnik v Mariboru. Anton Tomazič v Ljutomeru dne 30. junija; pridiguje vlč. g. dr. Anton Medved, gimn. profesor v Mariboru. — Više sv. redove bodo prejeli v mariborski stolnici prihodnji teden in sicer: subdijakonaf v sredo (19. t. m.), dijakonat v petek (21. t. m.) in presbiterat (mašniško posvečenje) v nedeljo (23. t. m.).

Smrt veterana. V Frankoveh blizu Ormoža je umrl izjemnik Mihaljkovič Anton v 76. letu. Bil je ponosen veteran iz leta 1866, ker se je pri Kraljevem Gradcu na Češkem junaško bojeval. Rad je pripovedoval bojne dogodke. Bil je pobožen, značajan in marljiv. N. p. v m.!

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: duhovniki o priliki sestanka v Podčetrtku 114 K.

Popravek. V podlistku o 80letnici nadučitelja g. Vračka se nam je vrnila neljuba pomota: V pokoj g. Vračka ni stopil leta 1897, temveč leta 1893. Nadalje popravljamo tudi, da g. Serona ni več voditelj ptujske okoliške šole.

Slovinci v Nemčiji. Velik prijatelj nam piše iz Nemčije: Letos radi vojnih razmer ni mogoče uprizoriti romanje v priljubljeno romarsko svetišče Kevelaer. Namesto tega so gladbeški Slovinci (400 oseb) romali v Zweckel in sicer dne 20. maja. Mnogična vernih Slovencev je v procesiji molila in slovensko prepevala. Slavnostni govor je imel č. g. Tensundern. Po petih litanijah in blagoslovu so se Slovinci zvečer zopet vrnili. Sredi mesta Gladbeck je vseh 400 Slovencev in Slovenk zaklicalo trikratni „živijo“